

- [رشته ها](#)
- [مدیر گروه](#)
- [هیات علمی](#)

## دکتر افتخار دانش پور

سوابق تحصیلی

کارشناسی شورای عالی حوزه علمیه قم، 1378

کارشناسی ارشد الهیات و معارف اسلامی گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد واحد تهران شمال، 1385

دکترای تخصصی فقه و مبانی حقوق اسلامی و اندیشه امام خمینی (ره)، پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی، 1390

سوابق پژوهشی

مقالات

مقاله علمی ترویجی با عنوان " بررسی نکاح سفیه " فصلنامه فقه و حقوق خانواده ( ندای صادق) سال 96

مقاله علمی پژوهشی با عنوان " بررسی حدود مصلحت حریم خصوصی در تعارض با مصالح اجتماعی با رویکردی بر مبانی فقه اسلامی "

دو فصلنامه علمی پژوهشی فقه مقارن دانشگاه مذاهب اسلامی سال 96

مقاله علمی پژوهشی با عنوان " بررسی شرط عدم تمکین در نکاح دائم بر مبنای فقه اسلامی با رویکردی بر نظر امام خمینی (ره) "

پژوهشنامه متین با ضریب تأثیر If و نمایه ISC سال 95

مقاله علمی تخصصی با عنوان " بررسی وقف پول بر مبنای فقه مذاهب خمس " فصلنامه علمی تخصصی الجودی دانشگاه مذاهب

اسلامی سال 94

مقاله علمی پژوهشی با عنوان "اصول حاکم بر مصرف در جهت رشد و توسعه پایدار بر مبنای اندیشه امام خمینی (ره) " فصلنامه علمی

پژوهشی متین با ضریب تأثیر If و نمایه ISC سال 94

مقاله علمی پژوهشی با عنوان " بررسی طلاق زوجه غایب مفقود الاثر از دیدگاه فقه مذاهب خمس و قوانین موضوعه " دوفصلنامه علمی

پژوهشی فقه مقارن دانشگاه مذاهب اسلامی سال 92

مقاله علمی پژوهشی با عنوان "جایگاه شورای نگهبان در نظام جمهوری اسلامی ایران و نحوه نظارت بر قوانین و مقررات " فصلنامه

علمی پژوهشی متین با ضریب تأثیر IF و نمایه ISC سال 90

مقاله علمی پژوهشی با عنوان " تفاوت مطلق و عام در آراء مرحوم آخوند و امام خمینی (ره) " فصلنامه علمی پژوهشی متین با ضریب

تأثیر IF و نمایه ISC سال 88

مقاله علمی پژوهشی با عنوان "بررسی حدود دارالاسلام و دارالکفر با رویکردی بر اندیشه امام خمینی (ره)" فصلنامه علمی پژوهشی

متین سال 85

مقاله با عنوان " امام علی ع و حقوق زن " نشریه پژوهشی حوزه

در دست چاپ:

"بررسی فقهی حقوقی بیع ربوی " فصلنامه الهیات دانشگاه آزاد

"بررسی فقهی حقوقی قرض ربوی" فصلنامه الهیات دانشگاه آزاد

"بررسی شرط عدالت در تعدد زوجات" فصلنامه الهیات دانشگاه آزاد، سال 96

"تقریب مذاهب در فقه امامیه با تأکید بر اندیشه های فقهی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری" همایش ملی تقریب مذاهب اسلامی در اندیشه های امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری، سال 96  
"بررسی تطبیقی غنا و خوانندگی در فقه اسلامی با رویکردی بر نظر امام خمینی (ره)"، فصلنامه متین با ضریب تأثیر If و نمایه شده در پایگاه استنادی اسلام ISC، سال 96

سوابق آموزشی

حوزه علمیه سطح 2 و سطح 3 - مباحث تخصصی فقه و اصول (92-82)

دانشگاه خوارزمی - مباحث تخصصی فقه و حقوق (90-85)

دانشگاه الزهرا (س) (92-91)

دانشگاه صدر المتألهین (90-89)

دانشگاه مذاهب اسلامی (91- تاکنون در سطوح کارشناسی و کارشناسی ارشد)

پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی (94 - کارشناسی ارشد)

راهنمایی پایان نامه

"محدوده حجاب در مذاهب اسلامی و نقش عرف در تعیین آن" شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت سال 96

"بررسی فقهی حقوقی زنای زوجه با مرد اجنبی در فراش و قتل هردو" دانشگاه آزاد - تهران شمال سال 95

"بررسی خرید، فروش و پیوند اعضا در فقه و حقوق با رویکردی بر نظر امام خمینی (ره)" دانشگاه آزاد - تهران شمال سال 95

"صدور حکم حجر در اثر اعتیاد به درخواست ذینفع با تأکید بر رویه قضایی" دانشگاه آزاد - واحد الکترونیک سال 95

"بررسی حدود آزادی های فردی زوجه در فقه مذاهب خمس" دانشگاه مذاهب اسلامی سال 95

"بررسی فقهی حقوقی حق حریم املاک در ایران" دانشگاه آزاد - واحد الکترونیک سال 95

"بررسی قرض و بیع ربوی در فقه و حقوق" دانشگاه آزاد - تهران شمال سال 95

"بررسی مراتب ارث بر مبنای آیات و روایات" دانشگاه آزاد اسلامی - تهران شمال سال 94

"نقش اضطرار در فقه و حقوق" دانشگاه آزاد اسلامی - تهران شمال سال 94

مشاوره پایان نامه

"مشروعیت کودکان حاصل از اهدای گامت در حقوق ایران و آلمان" دانشگاه آزاد الکترونیک سال 96

"بررسی تطبیقی قواعد بین المللی بیع با مبانی فقهی" دانشگاه آزاد الکترونیک سال 96

"مسئولیت دولت در جبران خسارت ناشی از اشتباهات قاضی در فقه و حقوق ایران" دانشگاه مذاهب اسلامی سال 95

"رابطه عدم پرداخت مهر بر حق حبس زوجه در مذاهب اسلامی و حقوق ایران" دانشگاه مذاهب اسلامی سال 95

"تحریم ابدی نکاح در فقه مذاهب خمس" دانشگاه مذاهب اسلامی سال 95

"بررسی صلح اضطراری و اختیاری در طلاق" دانشگاه آزاد - واحد الکترونیک سال 95

## دکتر عبدالحمید طالبی

سوابق تحصیلی

کارشناسی ارشد پیوسته الهیات و معارف اسلامی و حقوق خصوصی، دانشگاه امام صادق علیه السلام

دانشجوی دکتری فقه و حقوق خصوصی (در حال تدوین رساله)

سوابق تحصیلی

کارشناسی از مؤسسه آموزشی و پژوهشی جامعه الزهرا (س)  
کارشناسی ارشد در رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه تهران  
دکتری در رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه تهران

سوابق پژوهشی

مقالات

علمی پژوهشی:

پدیدارشناسی بیمار در فقه اسلامی و معناشناسی سکوت قانون در حجر بیمار، مجله فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشکده الهیات دانشگاه تهران، پاییز و زمستان 1388، شماره 1، (صفحه 27 تا صفحه 48)

نقد و بررسی حکم محرومیت زن از ارث و مهر در فرض ازدواج با مرد بیمار با رویکردی انتقادی به ماده 945 قانون مدنی، فصلنامه حقوق (مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران)، بهار 1389، دوره 40، شماره 1 (ویژه نامه 101)، (صفحه 39 تا صفحه 49)

زمان تعیین مبیع در بیع کلی، مجله فقه و اصول دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد، زمستان 1393، شماره 99، (صفحه 9 تا صفحه 24)

امکان استناد به موازین فقهی در جرم زدایی از اتانازی غیر فعال، مجله فقه و اصول دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد، تابستان 1394، شماره 101، (صفحه 205 تا صفحه 226)

ایقاع فضولی، مجله مطالعات فقه و حقوق اسلامی دانشگاه سمنان، پاییز و زمستان 1394، شماره 13، (صفحه 7 تا صفحه 34)  
امکان سنجی فسخ نکاح در فرض تخلف از شرط فعل در فقه اسلامی، دارای مجوز چاپ از مجله فقه مقارن (دانشگاه مذاهب اسلامی)

تخصصی:

بازپژوهی انتقادی نظریه حجر بیمار در نظام حقوقی اسلام، مجله فقه اهل بیت، پاییز 1387، شماره 55، (صفحه 146 تا 167)

سوابق آموزشی

تدریس در دانشگاه های مختلف، از جمله دانشگاه الزهراء، دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین، دانشگاه قرآن و حدیث و دانشگاه مذاهب اسلامی

مدیر گروه فقه و حقوق امامیه

حجت الاسلام دکتر مجید قربانعلی دولابی

## رشته فقه و حقوق امامیه

در نگاهی فقهی، حقوق فراتر از روابط اشخاص با یکدیگر در جامعه است، انسان با هر چیزی که در ارتباط است از این ارتباط «حقی» به وجود می آید، همانند حقی که خدا بر انسان دارد و حقی که برای انسان در ارتباط با خدا به وجود می آید، حقی که انسان و طبیعت، انسان و جامعه، انسان ها با یکدیگر و انسان به خودش دارد، در فقه تبیین می شود و جایگاه دولت در اعمال و اجرای دستورات و الزامات شرعی و مراقبت از انسان، جامعه و طبیعت بیان می شود. بر این اساس فقه در رشته های مختلف حقوقی از قبیل حقوق عمومی، حقوق خصوصی، حقوق جزا، حقوق تجارت، حقوق بین الملل دیدگاه و نظر دارد.

همان گونه که مکتب ها و سیستم های متعدد حقوقی در دنیا وجود دارد، در حقوق اسلامی نیز مکتب های متعدد وجود دارد که

عبارتند از: فقه و حقوق امامیه، فقه و حقوق حنفیه، فقه و حقوق شافعیه، فقه و حقوق مالکیه، فقه و حقوق زیدیه، فقه و حقوق حنبلیه که در کلیات، مبانی و فروع دارای مشترکات و اختلافات هستند که در فراگیری رشته های فقهی دانسته می شود.

## توانایی لازم

با فراگیری فقه نه تنها قدرت استنباط به دست می آید، بلکه قدرت تطبیق نیز به وجود می آید که فراگیرنده موفق می شود تا در عرصه های زندگی حقوقی، فعالیت کند و با به دست آوردن قدرت استدلال و مسلط شدن به ادبیات حقوقی، دیدگاه حقوقی خودش را با تبحر اظهار و مخاطب را قانع کند و به علت فراگیری دانش اصول خلاقیت ذهنی خودش را رشد دهد که در موفقیت و حقوقدان و فقیه شدن بسیار موثر است.

## موقعیت شغلی

هم اکنون به دلیل وجود جهت شرعی در مراکز قضایی و حقوقی، فارغ التحصیلان رشته های فقه و حقوق امکان جذب شدن در دستگاه قضایی را دارند و می توانند با نیل به شغل وکالت، مشاوره حقوقی و سردفتری به فعالیت بپردازند. امکان آن که مشاور مذهبی در مراکز مشاوره و راهنمایی بشوند نیز، وجود دارد. با ارتقاء تحصیلی می توانند استاد دانشگاه در رشته های فقه و حقوق و معارف اسلامی شوند، در آموزش و پرورش جذب شوند، به عنوان محقق در مراکز تحقیقاتی فعالیت کنند، به فعالیت های فرهنگی در داخل و خارج بپردازند که در حقیقت جامع امتیازات رشته های حقوق و معارف اسلامی است. موفقیت شغلی منوط به موفقیت و پیشرفت تحصیلی است. صرف کسب مدرک عامل موفقیت نیست. رسیدن به لیسانس ممکن است، اما پیشرفت تحصیلی به تحمل زحمت و سعی و تلاش بستگی دارد.

## رشته فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی

### مقدمه:

دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی مقطع مهم و حلقه اتصال دوره کارشناسی و دکتری در رشته های فقه و حقوق است و به عنوان دوره دوم تحصیلی دانشگاه مذاهب اسلامی با تأکید بر رعایت شیوه حوزوی، بر اساس نظام دانشگاهی برنامه ریزی شده است.

### 1- تعریف دوره فقه مقارن و حقوق اسلامی

یکی از رشته های علم فقه و حقوق اسلامی، علم الخلاف یا فقه مقارن است که فقهاء مذاهب اسلامی از قرنهای پیش آن را دنبال کرده و بر اساس قرآن و سنت و سایر ادله استنباط ابواب فقهی از فراگرفتن فقه و حقوق اسلامی مذهب خود با فقه و حقوق سایر مذاهب در دوره کارشناسی ارشد به صورت استدلالی و مقارن آشنا می شوند.

### 2- اهمیت و ضرورت دوره

از آنجا که اساس حقوق و قوانین بیشتر کشورهای اسلامی ریشه در فقه اسلامی دارد، آموزش و فراگیری فقه مقارن و حقوق به غنای محتوایی حقوق کشورهای اسلامی کمک کرده و سبب پیشرفت آنها می شود و از این طریق گرایش به وحدت در جهان اسلام تعمیق یافته و راهبردی می شود. از سوی دیگر یکی از مهمترین عوامل تفرقه مسلمین، تعصب پیروان مکتبهای فقهی در اثر عدم آشنائی نسبت به آراء مذاهب دیگر و نشان دادن برداشتهای مجتهدین به جای اصل دین و شریعت است، از این رو برای رسیدن به تقریب و وحدت اسلامی لازم است که دانشجویان با شناخت فقه و حقوق مذاهب خود و آشنائی با فقه و حقوق سایر مذاهب دریابند که اسلام با تشویق

مسلمانان به اجتهاد، عملاً عرصه را برای رأی و اندیشه بازگذاشته است و بر این اساس نباید برداشتهای فقهی فقهای یک مذهب تنها مبنای ارزیابی دین و شریعت تلقی کرد. و اختلاف اجتهادی نه تنها موجب عداوت و دشمنی پیروان مذاهب نسبت به یکدیگر نگردد، بلکه از طریق بررسی مقارن بر تفاهم و تقرب مذاهب بیافزاید.

### 3- اهداف دوره

- (1) - ارتقاء سطح اطلاعات و بینش فقهی و حقوقی دوره های کارشناسی در زمینه فقه مذاهب اسلامی و حقوق کشور اسلامی و تقویت و استنباط و تجزیه و تحلیل مسائل فقهی و حقوقی آنان
- (2) - تربیت و تأمین نیروی انسانی متخصص در امور فقهی و حقوقی برای تبیین حکیمانه نظام حقوقی اسلام و تدریس در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، و تربیت محقق در زمینه فقه مقارن و حقوق
- (3) - جذب داوطلبان مطالعات تطبیقی در زمینه فقه اسلامی و حقوق کشورهای اسلامی
- (4) - تربیت قاضی و حقوقدانان اسلامی کارآمد جهت دفاع از حقوق مسلمین
- (5) - تربیت دانشجویان مستعد برای ورود به دوره دکتری رشته مربوطه
- (6) - سیاست های آموزشی و تربیتی
- (7) - شکوفائی روح تحقیق در دانشجو با اختصاص درصدی از زمان آموزشی واحدها به کار تحقیقی
- (8) - پرهیز از انبوه خوانی بدون تحقیق در کلاس ها
- (9) - شناخت تحلیلی مطالب رشته مربوط
- (10) - ایجاد توانائی تدریس و تألیف
- (11) - ایجاد تخصص در یک رشته خاص
- (12) - نهادینه کردن فرهنگ تقرب مذاهب، اخلاق و معنویات در دانشجویان

### 4- طول و شکل دوره

- 1 - این دوره 32 واحد می باشد که در طول حداکثر چهار ترم متوالی سال تحصیلی ارائه می شود. ( در هر نیم سال حداکثر 14 واحد ارائه می شود).
- 2 - هر واحد درس نظری 16 ساعت و هر واحد درس عملی 32 ساعت است.
- 3 - دانشجو در پایان این دوره پایان نامه ای به ارزش 4 واحد ارائه می دهد.

### تبصره 1:

با توجه به اینکه این رشته در دوره کارشناسی وجود ندارد و از دوره کارشناسی ارشد می باشد ورودی های آن علاوه بر 32 واحد الزامی

موظف به 20 واحد دروس پیش نیاز می باشند.

## تبصره 2:

دانشجویانی که در آزمون ورودی در برخی از مواد امتحانی یا در مصاحبه علمی نمره حدنصاب را کسب نکنند موظفند تعدادی از واحدهای درسی را به تشخیص گروه آموزشی به عنوان دروس پیش نیاز دانشگاهی الزاماً بگذرانند.

## 5- تعریف، موضوع، اهمیت و تقسیم رشته فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

### الف. تعریف رشته

فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی، سلسله ای از قواعد و ضوابط است که به موجب آن جرائم و جنایات (معاصی)، و اعمال مخالف نظم و امنیت و عدالت اجتماعی و نوع مجازات آن معین می گردد.

### ب. موضوع رشته

موضوع این رشته عبارتست از: جرم، مجرم و مجازات

### ج. اهمیت رشته

اسلام برای حفظ جان، عقل، دین، نسل و مال اهمیت بسیار قائل است و آنها را به عنوان مصالح اساسی جامعه تلقی نمود و امنیت برای حفظ آن مصالح اساسی؛ اهمیت زیادی دارد، لذا آموزش و تحقیق در حقوق جزا برای حفظ مصالح عمومی جامعه در پرتو عدالت و امنیت اجتماعی یک ضرورت اجتماعی و فریضه الهی است.

## د. تقسیم فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

الف) حقوق جزای عمومی

ب) حقوق جزای خصوصی

ج) آئین دادرسی کیفری

## رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

مقدمه:

دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی مقطع مهم و حلقه اتصال دوره کارشناسی و دکتری در رشته های فقه و حقوق است و به عنوان دوره دوم تحصیلی دانشگاه مذاهب اسلامی با تأکید بر رعایت شیوه حوزوی، بر اساس نظام دانشگاهی برنامه ریزی شده است.

یکی از رشته های علم فقه و حقوق اسلامی، علم الخلاف یا فقه مقارن است که فقهاء مذاهب اسلامی از قرنهای پیش آن را دنبال کرده و بر اساس قرآن و سنت و سایر ادله استنباط ابواب فقهی از فراگرفتن فقه و حقوق اسلامی مذهب خود با فقه و حقوق سایر مذاهب در دوره کارشناسی ارشد به صورت استدلالی و مقارن آشنا می شوند.

## 2- اهمیت و ضرورت دوره

از آنجا که اساس حقوق و قوانین بیشتر کشورهای اسلامی ریشه در فقه اسلامی دارد، آموزش و فراگیری فقه مقارن و حقوق به غنای محتوایی حقوق کشورهای اسلامی کمک کرده و سبب پیشرفت آنها می شود و از این طریق گرایش به وحدت در جهان اسلام تعمیق یافته و راهبردی می شود. از سوی دیگر یکی از مهمترین عوامل تفرقه مسلمین، تعصب پیروان مکتبهای فقهی در اثر عدم آشنائی نسبت به آراء مذاهب دیگر و نشان دادن برداشتهای مجتهدین به جای اصل دین و شریعت است، از این رو برای رسیدن به تقریب و وحدت اسلامی لازم است که دانشجویان با شناخت فقه و حقوق مذاهب خود و آشنائی با فقه و حقوق سایر مذاهب دریابند که اسلام با تشویق مسلمانان به اجتهاد، عملاً عرصه را برای رأی و اندیشه بازگذاشته است و بر این اساس نباید برداشتهای فقهی فقهای یک مذهب تنها مبنای ارزیابی دین و شریعت تلقی کرد. و اختلاف اجتهادی نه تنها موجب عداوت و دشمنی پیروان مذاهب نسبت به یکدیگر نگردد، بلکه از طریق بررسی مقارن بر تفاهم و تقریب مذاهب بیافزاید.

## 3- اهداف دوره

(1) - ارتقاء سطح اطلاعات و بینش فقهی و حقوقی دوره های کارشناسی در زمینه فقه مذاهب اسلامی و حقوق کشور اسلامی و تقویت و استنباط و تجزیه و تحلیل مسائل فقهی و حقوقی آنان

(2) - تربیت و تأمین نیروی انسانی متخصص در امور فقهی و حقوقی برای تبیین حکیمانانه نظام حقوقی اسلام و تدریس در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، و تربیت محقق در زمینه فقه مقارن و حقوق

(3) - جذب داوطلبان مطالعات تطبیقی در زمینه فقه اسلامی و حقوق کشورهای اسلامی

(4) - تربیت قاضی و حقوقدانان اسلامی کارآمد جهت دفاع از حقوق مسلمین

(5) - تربیت دانشجویان مستعد برای ورود به دوره دکتری رشته مربوطه

4- سیاست های آموزشی و تربیتی:

1. شکوفائی روح تحقیق در دانشجو با اختصاص درصدی از زمان آموزشی واحدها به کار تحقیقی

2. پرهیز از انبوه خوانی بدون تحقیق در کلاس ها

3. شناخت تحلیلی مطالب رشته مربوط

4. ایجاد توانائی تدریس و تألیف

5. ایجاد تخصص در یک رشته خاص

6. نهادیه کردن فرهنگ تقریب مذاهب، اخلاق و معنویات در دانشجویان

1- این دوره 32 واحد می باشد که در طول حداکثر چهار ترم متوالی سال تحصیلی ارائه می شود. ( در هر نیم سال حداکثر 14 واحد ارائه می شود).

2- هر واحد درس نظری 16 ساعت و هر واحد درس عملی 32 ساعت است.

3- دانشجو در پایان این دوره پایان نامه ای به ارزش 4 واحد ارائه می دهد.

تبصره 1:

با توجه به اینکه این رشته در دوره کارشناسی وجود ندارد و از دوره کارشناسی ارشد می باشد ورودی های آن علاوه بر 32 واحد الزامی موظف به 20 واحد دروس پیش نیاز می باشند.

تبصره 2:

دانشجویانی که در آزمون ورودی در برخی از مواد امتحانی یا در مصاحبه علمی نمره حدنصاب را کسب نکنند موظفند تعدادی از واحدهای درسی را به تشخیص گروه آموزشی به عنوان دروس پیش نیاز دانشگاهی الزاماً بگذرانند.

6- تعریف رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

1- تعریف رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

حقوق خصوصی به آن دسته از قواعد حقوقی اطلاق می شود که حقوق حاکم بر روابط خصوصی افاد با یکدیگر صرف نظر از شغل و عنوان خاص آنها بوده و حقوق و امتیازات افراد را مشخص می نماید. قواعد حقوق خصوصی بخشی از فقه و حقوق اسلامی است که در این رشته مدنظر قرار گرفته است.

2- موضوع رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

موضوع این رشته، حق اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی می باشد که عمدتاً شامل حق اموال و حقوق ناشی از سایر تعهدات می گردد و مشتمل بر معاملات و احوالات شخصیه است.

3- اهمیت رشته فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

گذشته از اهمیت ذاتی موضوع این رشته، با توجه به توسعه روز افزون روابط اجتماعی مانند روابط تجاری و صنعتی؛ و کاردهای فن آوری نوین و نیاز به آن، آموزش و پژوهشی در موضوع این رشته از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

4- تقسیم فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی

الف. حقوق مالی: حقوقی را گویند که دارای ارزش مالی و اقتصادی و قابل تقویم و مبادله به پول هستند و این حقوق از اسباب و عواملی ناشی می شود که در فقه و حقوق اسلامی پیش بینی نشده است.

ب. حقوق غیر مالی: حقوقی هستند که قاب تقویم و مبادله به پول نیستند، مانند ولایت پدر و حق زوجیت که از تعهدات مدنی بر اساس



ج. آئین دادرسی مدنی: مجموعه اصول و مقرراتی است که در مقام رسیدگی به امور حسی و دعاوی مدنی و بازرگانی بکار می رود.

## رشته فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

مقدمه:

دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی مقطع مهم و حلقه اتصال دوره کارشناسی و دکتری در رشته های فقه و حقوق است و به عنوان دوره دوم تحصیلی دانشگاه مذاهب اسلامی با تأکید بر رعایت شیوه حوزوی، بر اساس نظام دانشگاهی برنامه ریزی شده است.

### 1- تعریف دوره فقه مقارن و حقوق اسلامی

یکی از رشته های علم فقه و حقوق اسلامی، علم الخلاف یا فقه مقارن است که فقهاء مذاهب اسلامی از قرنهای پیش آن را دنبال کرده و بر اساس قرآن و سنت و سایر ادله استنباط ابواب فقهی از فراگرفتن فقه و حقوق اسلامی مذهب خود با فقه و حقوق سایر مذاهب در دوره کارشناسی ارشد به صورت استدلالی و مقارن آشنا می شوند.

### 2- اهمیت و ضرورت دوره

از آنجا که اساس حقوق و قوانین بیشتر کشورهای اسلامی ریشه در فقه اسلامی دارد، آموزش و فراگیری فقه مقارن و حقوق به غنای محتوایی حقوق کشورهای اسلامی کمک کرده و سبب پیشرفت آنها می شود و از این طریق گرایش به وحدت در جهان اسلام تعمیق یافته و راهبردی می شود. از سوی دیگر یکی از مهمترین عوامل تفرقه مسلمین، تعصب پیروان مکتهای فقهی در اثر عدم آشنائی نسبت به آراء مذاهب دیگر و نشان دادن برداشتهای مجتهدین به جای اصل دین و شریعت است، از این رو برای رسیدن به تقریب و وحدت اسلامی لازم است که دانشجویان با شناخت فقه و حقوق مذاهب خود و آشنائی با فقه و حقوق سایر مذاهب دریابند که اسلام با تشویق مسلمانان به اجتهاد، عملاً عرصه را برای رأی و اندیشه بازگذاشته است و بر این اساس نباید برداشتهای فقهی فقهای یک مذهب تنها مبنای ارزیابی دین و شریعت تلقی کرد. و اختلاف اجتهادی نه تنها موجب عداوت و دشمنی پیروان مذاهب نسبت به یکدیگر نگردد، بلکه از طریق بررسی مقارن بر تفاهم و تقریب مذاهب بیافزاید.

### 3- اهداف دوره

- (1) ارتقاء سطح اطلاعات و بینش فقهی و حقوقی دوره های کارشناسی در زمینه فقه مذاهب اسلامی و حقوق کشور اسلامی و تقویت و استنباط و تجزیه و تحلیل مسائل فقهی و حقوقی آنان
- (2) تربیت و تأمین نیروی انسانی متخصص در امور فقهی و حقوقی برای تبیین حکیمانانه نظام حقوقی اسلام و تدریس در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، و تربیت محقق در زمینه فقه مقارن و حقوق
- (3) جذب داوطلبان مطالعات تطبیقی در زمینه فقه اسلامی و حقوق کشورهای اسلامی
- (4) تربیت قاضی و حقوقدانان اسلامی کارآمد جهت دفاع از حقوق مسلمین

(5) - تربیت دانشجویان مستعد برای ورود به دوره دکتری رشته مربوطه

4 - سیاست های آموزشی و تربیتی

1. شکوفائی روح تحقیق در دانشجو با اختصاص درصدی از زمان آموزشی واحدها به کار تحقیقی

2. پرهیز از انبوه خوانی بدون تحقیق در کلاس ها

3. شناخت تحلیلی مطالب رشته مربوط

4. ایجاد توانائی تدریس و تألیف

5. ایجاد تخصص در یک رشته خاص

6. نهادیه کردن فرهنگ تقریب مذاهب، اخلاق و معنویات در دانشجویان

5- طول و شکل دوره

1 - این دوره 32 واحد می باشد که در طول حداکثر چهار ترم متوالی سال تحصیلی ارائه می شود. ( در هر نیم سال حداکثر 14 واحد ارائه می شود).

2- هر واحد درس نظری 16 ساعت و هر واحد درس عملی 32 ساعت است.

3- دانشجو در پایان این دوره پایان نامه ای به ارزش 4 واحد ارائه می دهد.

تبصره 1:

با توجه به اینکه این رشته در دوره کارشناسی وجود ندارد و از دوره کارشناسی ارشد می باشد ورودی های آن علاوه بر 32 واحد الزامی موظف به 20 واحد دروس پیش نیاز می باشند.

تبصره 2:

دانشجویانی که در آزمون ورودی در برخی از مواد امتحانی یا در مصاحبه علمی نمره حدنصاب را کسب نکنند موظفند تعدادی از واحدهای درسی را به تشخیص گروه آموزشی به عنوان دروس پیش نیاز دانشگاهی الزاماً بگذرانند.

6- تعریف، موضوع، اهمیت و تقسیم رشته فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

الف. تعریف رشته

فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی، سلسله ای از قواعد و ضوابط است که به موجب آن جرائم و جنایات (معاصی)، و اعمال مخالف نظم و امنیت و عدالت اجتماعی و نوع مجازات آن معین می گردد.

ب. موضوع رشته

موضوع این رشته عبارتست از: جرم، مجرم و مجازات

ج. اهمیت رشته

اسلام برای حفظ جان، عقل، دین، نسل و مال اهمیت بسیار قائل است و آنها را به عنوان مصالح اساسی جامعه تلقی نمود و امنیت برای حفظ آن مصالح اساسی؛ اهمیت زیادی دارد، لذا آموزش و تحقیق در حقوق جزا برای حفظ مصالح عمومی جامعه در پرتو عدالت و امنیت اجتماعی یک ضرورت اجتماعی و فریضه الهی است.

د. تقسیم فقه مقارن و حقوق جزای اسلامی

الف) حقوق جزای عمومی

ب) حقوق جزای خصوصی

ج) آئین دادرسی کیفری

